

**Tätä kohdetta on tuettu
Manner-Suomen
maaseudun
kehittämishojelmasta
2014-2020**

**Kotieläinalalle kilpailukykyä
bioturvallisuudesta-hanke**

Euroopan maaseudun
kehittämisen maatalousrahasto:
Eurooppa investoi maaseutualueisiin

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

MAASEUTU 2020

Lyhyesti EläinBioTurva-hankkeesta

- Päämääränä on parantaa eläintautiriskien hallintaa nauta-, sika- ja siipikarjatiljoilla ja siten edistää kilpailukykyistä tuotantoa sekä kouluttaa Etelä- ja Keski-Pohjanmaan ja Pohjanmaan alueen kotieläintiloja tautisuojausasioissa suomeksi ja ruotsiksi.
- Hankkeen toimenpiteitä:
  - Opasvideot tautisuojauksesta
  - Bioturvallisuustreffit (asiantuntijatapaaminen)
  - Hankeseminaarit, webinaarit ja pienryhmät
  - Tautisuojausopas
  - Animaatio tilan liikenteen suunnittelun avuksi
  - **Tulossa nettisivu: www.luke.fi/biosecurity**
- Rahoitus: Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelma
- Toteuttajat: Luonnonvarakeskus ja Helsingin yliopiston Ruralia-instituutti

Sikalan tautisuojauksesta kannattaa huolehtia!

Jarkko Niemi

Luonnonvarakeskus

Johdanto

- Tautisuojauksella tarkoitetaan toimenpiteitä, joita tilalla tehdään tautien leviämisen ennaltaehkäisemiseksi
  - Leviäminen tilalle
  - Leviäminen tilan sisällä
- Erottaminen, puhdistus, desinfiointi
- Hyvä tautisuojaus on ennen kaikkea toimintatapakysymys:
  - Päivittäiset rutiinit ja työtavat
  - Huolellisuus, siisteys
  - Tilan rakenteelliset ratkaisut
  - Tilalla käytettävät tuotantopanokset ja saatava tuotos
  - Ihmiset, eläimet, ajoneuvot ja tarvikkeet
  - Haittaeläintorjunta
  - Suunnittelu, koulutus, seuranta

Miksi tautisuojausta kannattaisi parantaa?

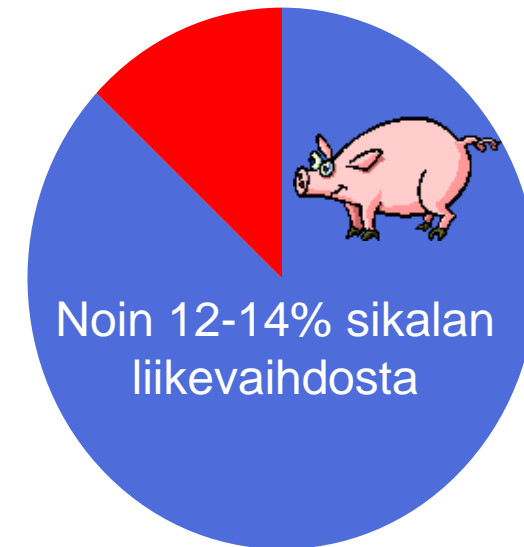
1. Tautisuojaukseen ja karjan terveyteen voi vaikuttaa!
2. Suojaa eläimiä taudeilta, estää leviämistä myös muille tiloille
3. Parantaa eläinten terveyttä ja tuottavuutta ja tuotteiden laatua sekä vähentää työteliäiden häiriötilanteiden määrää ja parantaa työn mielekkyyttä
4. Hyvä tautisuojaus on suomalainen toimintatapa – Ole osa hyvin toimivaa tuotantoketjua!
5. ETT:n ja teurastamoiden ohjeistukset
6. Tautisuojaus on varautumista tulevaan - Hyvä eläintautitilanne *ei ole* tae sikojen terveydestä
7. Kiinnostus tautisuojausta kohtaan on lisääntynyt tiloilla, joilla on ollut aikaisemmin tautiongelmia
8. Kuluttajat pitävät tautisuojausta tärkeänä

Heikko tautisuojaus lisää tauteja, jotka heikentävät tuotantotuloksia!

- Heikko hygienia ja sikojen kohtaamat tautihaasteet heikentävät tuotantotuloksia. Esim. (Pastorelli ym. 2012)
  - Mykotoksiinit → Rehun syönti -23 % ja päiväkasvu -30 %
  - Hengitystiesairaudet → Syönti -16 %, päiväkasvu -16 %
  - Ruoansulatukseen liittyvät bakteeritartunnat → Rehun syönti -8 % ja päiväkasvu -17 %
  - Heikot pito-olosuhteet → Syönti -4 % ja kasvu -10%
- Porsaskuolleisuus ja porsaiden elinvoimaisuus

Heikko hygienia ja taudit

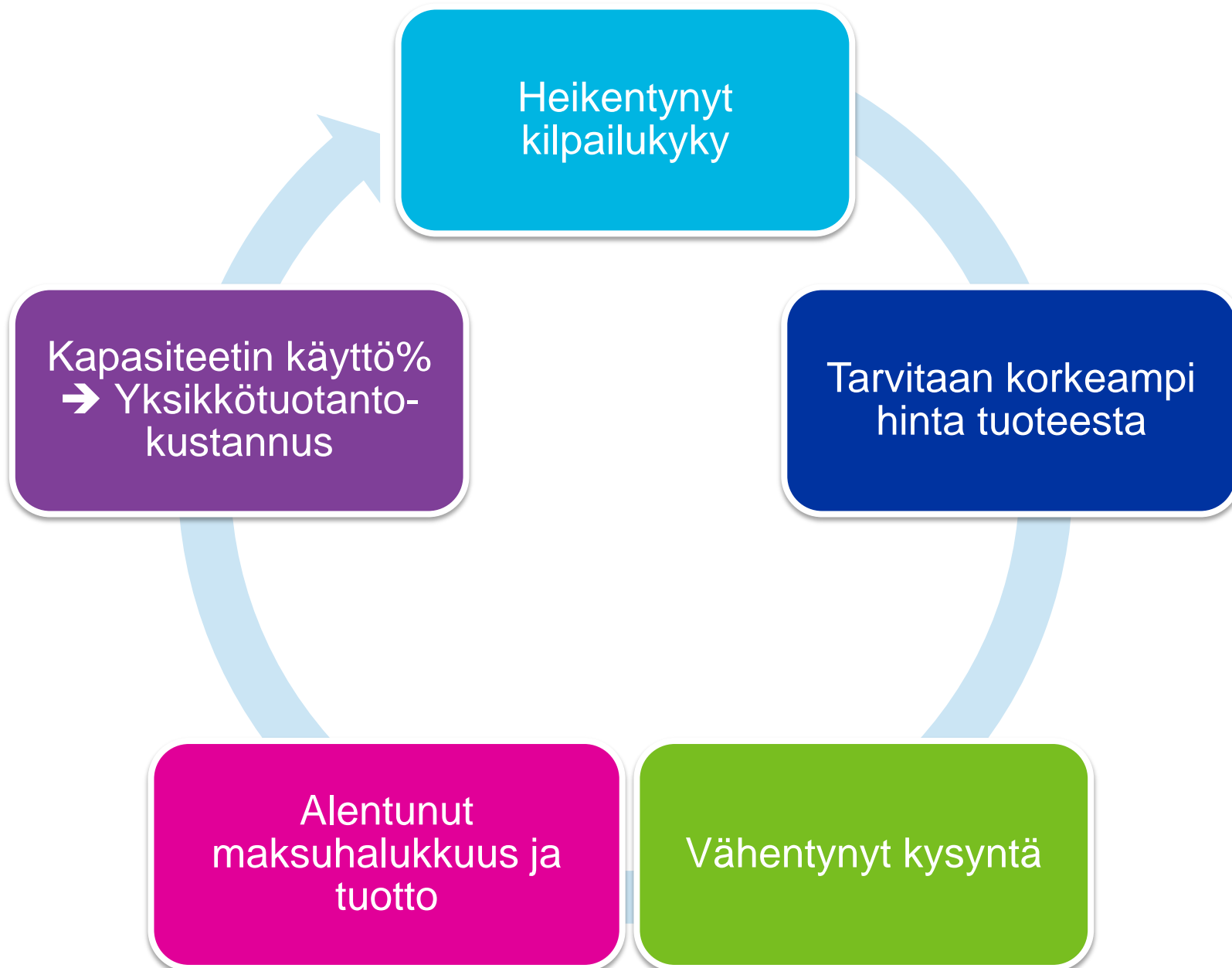
- Taustalla haastekoe Ranskassa
- Keskipäiväkasvu ja rehunkulutus
- Heikko hygienia: enemmän hengitystieoireita
- Jopa 18 % vähemmän lihaa/sikapaikka/vuosi
- Merkittävä taloudellinen menetys, jopa 15-23 €/sika (skenaariosta riippuen)
- Vastaa 3-5% lihan kuluttajahinnasta
- Koko suomen tasolla hyvän hygienian antama hyöty .n. 40 milj. €/vuosi

Sikavan tiedot paljastavat, että sikojen hoidolla on merkitystä

- Aineiston perusteella antibioottien käyttöä voi vähentää kiinnittämällä huomiota
  - Karsinoiden kuntoon
  - Sikojen kasvatustiheyteen
  - Virikkeiden määrään
  - Ilmanlaatuun
- Hyvä tautisuojaus ja hygienia auttavat vähentämään antibioottien käyttötarvetta ja kohentavat sikojen hyvinvointia

Nämä asiat tehdään valtaosalla tiloista

(Sahlström ym. 2014)

- Käsien pesu
- Suojavaatetuksen käyttö
- Kiinnostus selvittää ostettavien eläinten terveydentila
- Uusien eläinten terveydentilan selvittäminen
- Lähes jokainen tila vastasi noudattavansa ETT:n ohjeita eläimiä ostaessaan
- Eläimiä pyritään hankkimaan harvoilta tiloilta
  - Rakennekehityksestä huolimatta tässä ollut hyvä suuntaus
  - Eläinliikenteen putkitus
  - Kehitys ollut suotuisa kyselyn jälkeenkin

Näihin asioihin voisi kiinnitettävä yhä huomiota

(Sahlström et al. 2014)

- Käsien pesu (vieraat)
- Lastaustilan käyttö, mm. pesu ja kuljettajan tulo lastaustilaan
- Sikalan pesu erien välillä
- Ovien lukitus
- Tautisulun käyttö vaatii huolellisuutta. Sen ohi ei kuljeta
- Haittaeläinten torjunta joiltain osin - on tärkeää myös salmonellan torjunnan vuoksi
- Eläinliikenne ja tilan sisäinen liikenne, reittien risteäminen
- Ostoeläinten hankinta ja niiden terveydentilan varmistaminen edellyttää huolellisuutta
- Raatojen käsittely ja säilytys
- **Näillä osa-alueilla on tapahtunut hyvää kehitystä viime vuosina**

Ulkoinen ja sisäinen tautisuojaus

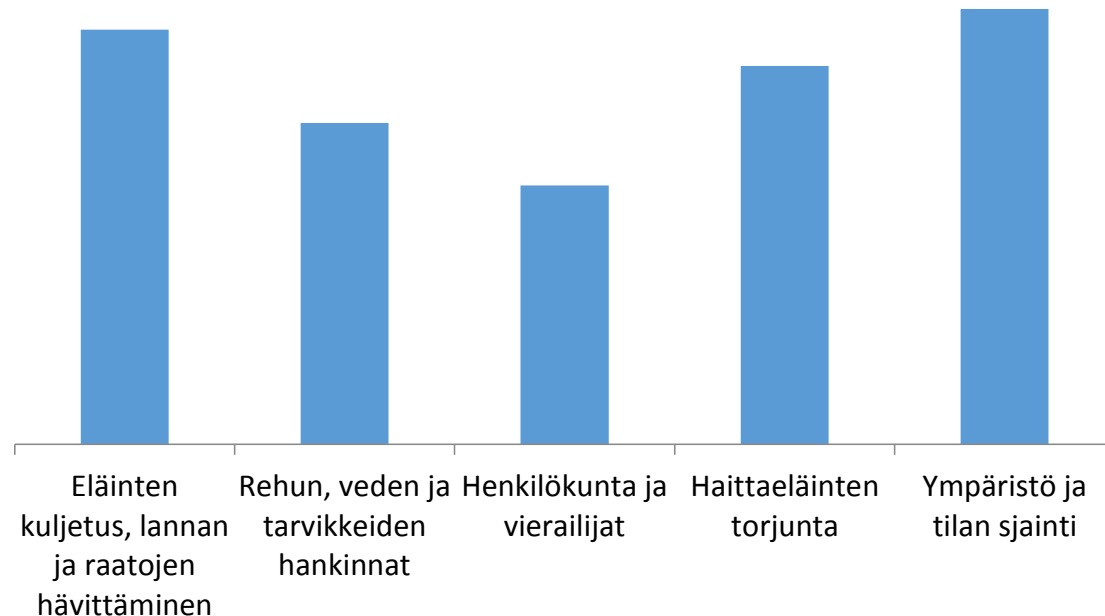
- Ulkoinen tautisuojaus
  - Eläinten hankinta
  - Rehun, veden, välineiden ja materiaalien hankinta
  - Kasvattamon tyhjennys
  - Lannan tai kuolleiden eläinten poisto
  - Vieraat ja henkilökunta
  - Haittaeläintorjunta
  - Tilan sijainti
- Sisäinen tautisuojaus
  - Tautien hallinta
  - Puhtaus
  - Toimenpiteet ja välineiden käyttö osastojen välillä
  - Tautisuojaus lihasikalassa, välikasvattamossa ja emakoilla

Ulkoinen tautisuojaus sikatiloilla

- Ulkoinen tautisuojaus keskimäärin sisäistä korkeammalla tasolla
- Eläinten ja siemenen ostoon liittyvien toimenpiteiden taso ja tilan sijainti sai korkeimmat pisteet
  - Pitkät etäisyydet ja eläinten suhteellisen vähäinen määrä tautien leviämisen kannalta suotuisia tekijöitä
- Eniten parantamisen mahdollisuuksia eläinten kuljetukseen, lannan ja raatojen poistoon sekä veden, rehun ja tarvikkeiden hankintaan liittyvissä asioissa

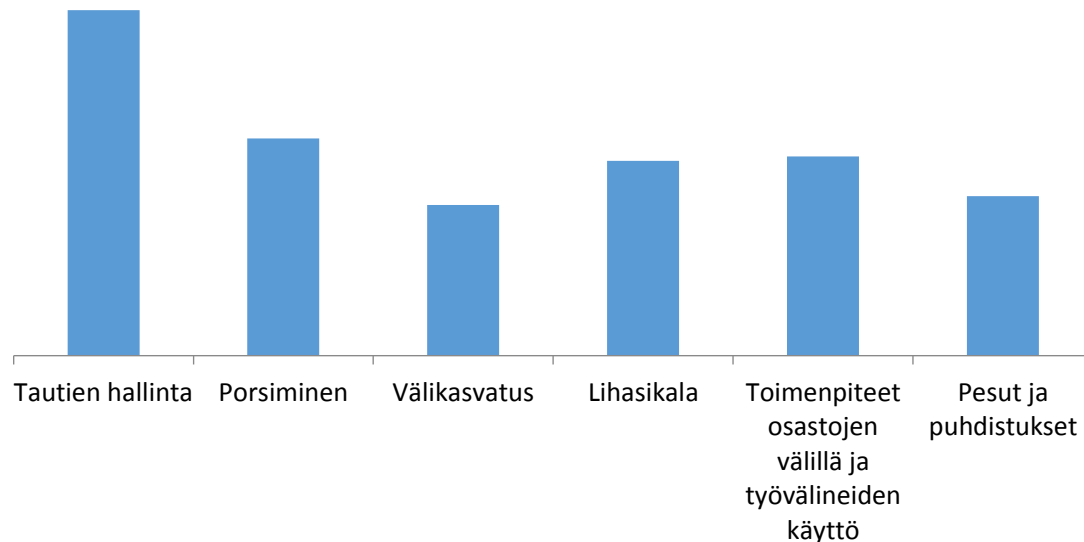
Mitä korkeampi palkki, sitä paremmin osa-alue on hoidettu →

Sisäinen tautisuojaus sikatiloilla

- Korkeimmalla tasolla tautien hallinta
  - Terveydenhuollon suunnitelmallisuus on suomalainen vahvuus
- Kohentamista etenkin puhdistus- ja desinfiointikäytännöissä, osastojen välisessä tautisuojauksessa ja tarvikkeiden käytössä
  - Esim. käytetään harvemmin desinfiointialtaita sisäänkäynneillä ja vain kolmannes desinfioi käytävät sikojen siirron jälkeen
  - Esim. käsien pesu

Mitä korkeampi palkki,
sitä paremmin osa-alue
on hoidettu →

Hankkeessa laadimme tautisuojausoppaan

VAARA!

Tarttuvat eläintaudit ovat vakava ja kasvanut uhka eläintuotannolle.

MITEN TORJUA?

Käy läpi eläintautien torjuntatoimia.

Mitä olisi mahdollista tehdä paremmin?

Mitä täytyy korjata tai muuttaa?

Millainen aikataulu toimille ja seurannalle?

Tartu toimeen pienin tai isoin askelein – ohjeita löytyy oppaasta!

Tulossa osoitteeseen: www.luke.fi/biosecurity

Katso ETT:n tautisuojausohjeet:

https://ett.fi/ohjeet_ja_lomakkeet/tilatason_tautisuojaus